

Julkisten menojen hintaindeksi

2014, 3. vuosineljännes

Valtion menojen hintaindeksi nousi 1,3 ja kuntatalouden 1,2 prosenttia kolmannella vuosineljänneksellä vuodentakaisesta

Valtion menojen hintaindeksi nousi Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 1,3 prosenttia vuoden 2014 kolmannella neljänneksellä vuotta aiempaan verrattuna. Kuntatalouden hintaindeksi nousi 1,2 prosenttia ja kuntien peruspalvelujen hintaindeksi 0,9 prosenttia vastaavana aikana.

Julkisten menojen hintaindeksi 2005=100, 3. neljännes 2014

Indeksi (2005=100)	Pisteluku ¹⁾	Muutos-% 2012–2013	Muutos-% III/2013–III/2014 ¹⁾
Valtiontalous	124,8	1,7	1,3
Kuntatalous	127,4	1,5	1,2
– Kunnat	127,1	1,5	1,3
– Kuntayhtymät	128,4	1,8	0,9
Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi	129,2	1,8	0,9

1) Ennakollinen

Valtion menojen hintaindeksin nousu johtui pääasiassa siirtomenojen sekä palkkojen ja muiden henkilöstömenojen kasvusta. Hintaindeksin nousuun vaikutti myös maksettujen eläkkeiden kasvu. Kuntatalouden menojen hintaindeksin nousuun vaikutti etenkin henkilöstökustannusten kasvu sekä tavaroiden ja palvelujen hintojen nousu.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntatalous menolajeittain 2005=100.....	3
Liitetaulukko 2. Kuntatalous tehtäväalueittain 2005=100.....	3
Liitetaulukko 3. Valtiontalous menolajeittain 2005=100.....	4
Liitetaulukko 4. Valtiontalous hallinnonaloittain 2005=100.....	4
Tietojen tarkentuminen.....	5
Julkisten menojen hintaindeksin laatuseloste.....	6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntatalous menolajeittain 2005=100

Vuosineljännes, pisteluku	2013					2014 ¹⁾		
	2013	I	II	III	IV	I	II	III
0 Yhteensä pl. liikelaitokset	126,1	125,4	126,2	126,3	126,4	126,7	126,9	127,8
1 Käyttökustannukset	127,3	126,6	127,3	127,4	127,7	127,8	127,9	128,6
11 Henkilöstökustannukset	129,7	128,9	129,9	130,0	130,2	130,2	130,4	131,4
111 Palkat ja palkkiot	130,7	129,9	130,8	130,9	131,1	131,3	131,4	132,4
112 Sosiaalivakuutusmaksut	126,8	126,0	126,9	127,0	127,2	127,0	127,2	128,1
113 Maksetut eläkkeet	120,9	120,9	120,9	120,9	120,9	122,6	122,6	122,6
12 Tavaroiden ja palvelujen ostot	126,6	126,0	126,7	126,7	127,0	127,2	127,2	127,8
121 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	123,9	123,6	123,9	123,7	124,5	124,9	124,4	124,2
122 Palvelujen ostot	127,1	126,5	127,2	127,3	127,5	127,7	127,8	128,5
13 Muut käyttökustannukset	124,4	123,6	124,5	124,6	124,9	125,2	125,4	126,0
14 Poistot ja arvonalentumiset	111,9	111,7	111,9	112,1	112,0	112,6	112,8	113,0
2 Investointimenot	145,8	148,8	145,6	145,6	143,3	147,9	156,4	156,4
3 Rahoitusmenot	46,7	45,2	48,3	48,7	44,7	46,5	50,4	59,8
4 Liikelaitokset	121,6	120,9	121,7	121,7	122,0	122,3	122,4	123,2
Yhteensä ml. liikelaitokset	125,7	125,0	125,8	125,9	126,0	126,3	126,5	127,4

1) Ennakollinen

Liitetaulukko 2. Kuntatalous tehtäväalueittain 2005=100

Vuosineljännes, pisteluku	2013					2014 ¹⁾		
	2013	I	II	III	IV	I	II	III
0 Yhteensä pl. liikelaitokset	126,1	125,4	126,2	126,3	126,4	126,7	126,9	127,8
11 Yleishallinto	127,1	126,6	127,3	127,2	127,3	127,4	127,6	128,4
12 Sosiaali- ja terveystoimi	127,6	126,8	127,7	127,7	128,0	128,0	128,1	128,9
121 Sosiaalitoimi	127,2	126,4	127,3	127,4	127,7	127,7	127,8	128,7
122 Terveystoimi	127,8	127,1	127,9	128,0	128,2	128,2	128,4	129,1
13 Opetus- ja kulttuuritoimi	125,3	124,6	125,4	125,4	125,6	126,2	126,4	127,1
131 Opetustoimi	125,5	124,9	125,7	125,7	125,8	126,6	126,7	127,4
132 Kulttuuritoimi	123,9	123,3	124,0	124,1	124,3	124,4	124,6	125,4
14 Muut palvelut	120,3	119,7	120,4	120,6	120,5	121,0	121,6	122,8
15 Liiketoiminta	122,2	121,7	122,3	122,4	122,4	123,0	123,7	124,7
4 Liikelaitokset	121,6	120,9	121,7	121,7	122,0	122,3	122,4	123,2
Yhteensä ml. liikelaitokset	125,7	125,0	125,8	125,9	126,0	126,3	126,5	127,4

1) Ennakollinen

Liitetaulukko 3. Valtiontalous menolajeittain 2005=100

Vuosineljännes, pisteluku	2013					2014 ¹⁾		
	2013	I	II	III	IV	I	II	III
1 Kulutusmenot	125,4	124,4	125,6	125,7	125,9	127,3	127,5	127,8
11 Palkat ja muut henkilöstömenot	134,9	132,9	135,4	135,5	135,7	137,4	137,8	138,4
111 Palkat ja palkkiot	137,4	135,4	137,9	138,0	138,2	138,5	138,8	139,4
112 Sosiaalivakuutusmaksut	127,0	125,1	127,5	127,6	127,8	134,2	134,5	135,1
12 Maksetut eläkkeet	120,9	120,9	120,9	120,9	120,9	122,6	122,6	122,6
13 Tavarat ja palvelut	118,5	118,0	118,4	118,7	118,9	119,8	120,1	120,4
2 Siirtomenot	121,6	121,2	121,7	121,7	121,9	122,5	122,7	123,1
21 Siirtomenot kunnille ja kuntayhtymille	126,8	126,2	126,9	126,9	127,0	127,2	127,4	128,2
22 Siirtomenot elinkeinoelämälle	117,6	116,9	117,6	117,7	118,0	118,4	118,6	118,7
23 Siirtomenot kotitalouksille	116,3	116,1	116,3	116,3	116,5	117,4	117,5	117,5
24 Siirtomenot yleishyödyll. yhd.	126,9	126,0	127,1	127,1	127,3	127,8	128,0	128,7
25 Maksusuodet EU:lle	115,2	115,2	115,2	115,2	115,2	117,8	117,8	117,8
26 Siirtomenot ulkomaille	115,2	115,2	115,2	115,2	115,2	117,8	117,8	117,8
3 Reaalisijoitukset	129,8	130,0	129,4	129,6	130,0	131,0	130,7	130,9
4 Finanssisijoitukset	123,5	123,0	123,6	123,6	123,9	123,7	124,0	124,1
5 Muu menot	118,4	117,7	118,5	118,4	118,8	119,3	119,6	119,7
SSS YHTEENSÄ	123,0	122,4	123,1	123,2	123,3	124,2	124,4	124,8

1) Ennakollinen

Liitetaulukko 4. Valtiontalous hallinnonaloittain 2005=100

Vuosineljännes, pisteluku	2013					2014 ¹⁾		
	2013	I	II	III	IV	I	II	III
01 Yleinen hallinto	126,4	125,1	126,7	126,8	127,1	128,2	128,5	128,9
02 Ulkoasiainministeriö	120,2	119,7	120,3	120,3	120,4	122,6	122,7	122,9
03 Sisäministeriö	125,7	124,6	126,3	126,1	126,0	126,6	126,9	127,4
031 Poliisi	125,4	124,4	126,0	125,7	125,6	126,0	126,3	126,8
032 Rajavartiolaitos	122,9	121,9	123,5	123,2	123,0	123,4	123,7	124,2
033 Sisäasiainministeriö - muut	129,8	128,2	130,0	130,2	130,6	132,1	132,3	132,8
04 Puolustusministeriö	119,7	118,7	119,9	119,9	120,1	121,3	121,6	122,0
05 Valtiovarainministeriö	124,0	123,6	124,1	124,1	124,2	125,0	125,2	125,6
06 Opetusministeriö	123,8	123,1	124,0	124,0	124,2	125,0	125,2	125,8
061 Yliopistot, korkeakoulut	123,9	123,1	124,1	124,2	124,3	125,1	125,3	125,9
062 Opetusministeriö - muut	123,8	123,1	123,9	124,0	124,2	124,9	125,1	125,7
07 Maa- ja metsätalousministeriö	120,1	119,4	120,2	120,2	120,6	121,3	121,6	121,8
08 Liikenne- ja viestintäministeriö	133,3	133,0	133,0	133,3	133,7	134,8	134,8	135,0
09 Työ- ja elinkeinoministeriö	120,5	119,3	120,6	120,9	121,3	122,2	122,4	122,6
10 Sosiaali- ja terveysministeriö	117,1	116,9	117,1	117,1	117,2	118,1	118,2	118,3
11 Ympäristöministeriö	132,5	130,8	132,8	133,0	133,3	134,2	134,4	135,0
SSS YHTEENSÄ	123,0	122,4	123,1	123,2	123,3	124,2	124,4	124,8

1) Ennakollinen

Tietojen tarkentuminen

Tilaston tiedot ovat tarkentuneet alla olevan taulukon mukaisesti. Lisätietoja tietojen tarkentumisesta on laatuselosteen kohdassa 3. Tarkentuminen kuvaa uusimman ja ensimmäisen julkistuksen vuosimuutosprosenttien erotusta prosenttiyksiköissä. Ensimmäinen julkistus viittaa ajankohtaan, jolloin kyseisen tilastonehjännksen ennakkollinen tieto on ensimmäisen kerran julkaistu.

Julkisten menojen hintaindeksien vuosimuutosten tarkentuminen

Indeksi ja vuosineljännes		Vuosimuutos (%)		Tarkentuminen (%-yks)
		Julkistus 29.10.2014 (%)	1. Julkistus (%)	
Valtiontalous	I/2014	1,5	1,5	0,0
	II/2014	1,1	1,1	0,0
Kuntatalous	I/2014	1,0	1,0	0,0
	II/2014	0,5	0,5	0,0
Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi	I/2014	0,9	0,9	0,0
	II/2014	0,3	0,3	0,0

Julkisten menojen hintaindeksin laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Yhteenveto julkisten menojen hintaindeksin tietosisällöstä ja käyttötarkoituksesta

Julkisten menojen hintaindeksi sisältää pistelukuja valtiontalouden ja kuntatalouden menojen hintakehityksestä. Tilastoa käytetään hyväksi mm. valtion- ja kuntatalouden päätöksenteossa, kansantalouden tilinpidossa, erilaisissa sopimuksissa, tutkimuksissa ja muissa tilastoissa. Indeksien pistelukuja voidaan käyttää kiinteähintaisiin laskelmiin, kun arvioidaan ja vertaillaan julkisen talouden tulojen ja menojen volyymimuutoksia. Kuntien peruspalvelujen hintaindeksiä (KUPHI) käytetään valtion kunnille maksamien valtiosuukien indeksitarkistuksessa (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta 29.12.2009/1704). Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi on muuten samanlainen kuin kuntatalouden indeksi, mutta se kattaa vain sosiaali-, terveys-, opetus- ja kulttuuritoimen eli kuntien peruspalvelut.

1.2 Tutkimuskohde ja tietolähteet

Julkisten menojen hintaindeksi (JMHI) mittaa valtiontalouden ja kuntatalouden menojen hintakehitystä perusajankohtaan verrattuna. Valtiontalouden indeksin painorakenne on vuoden 2008 valtion tilinpäätöksen mukainen. Kuntatalouden indeksin painot ovat kaikkien kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2008 tilinpäätösten summien mukaiset. Hintaseurannassa käytetään pääasiassa Tilastokeskuksen muita palkka-, hinta- ja kustannusindeksejä.

1.3 Käsitteet

Indeksin keskeiset käsitteet on määritelty Tilastokeskuksen käsitetietokannassa.

1.4 Luokitukset

Julkisten menojen hintaindeksi valtiontaloudelle lasketaan hallinnonaloittain ja menolajeittain ja vastaavasti kuntataloudelle indeksi lasketaan tehtäväalueittain ja menolajeittain. Kuntatalouden hintaindeksi jakaantuu kahteen erillisindeksiin, kuntiin ja kuntayhtymiin.

1.5 Lait ja asetukset, joihin tilaston laatiminen perustuu

Tilasto on kehitetty käyttäjäosapuolten tarpeesta ja sen tuotanto perustuu vapaaehtoisuuteen. Sidosryhmään on kuulunut asiantuntijoita Kuntaliitosta ja Valtionvarainministeriöstä.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Julkisten menojen hintaindeksi on kiinteäpainoinen indeksi, joka lasketaan Laspeyresin hintaindeksin mukaisesti. Indeksien laskenta vaatii perusvuoden painorakenteen lisäksi valittujen hyödykkeiden neljännesvuosittaisen hintaseurannan.

Valtionhallinnon painorakenne on saatu vuoden 2008 valtion keskuskirjanpidon aineistosta eli valtion tilinpäätösaineistosta. Aineistossa menot on luokiteltavissa budjetin pääluokan, luvun ja momentin sekä liikekirjanpidon tilin ja tiliviraston mukaan. Valtion hankintamenoihin vuodelle 2008 on lisätty arvonlisävero.

Kuntatalouden indeksin painona ovat kaikkien kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2008 tilinpäätöstietojen mukainen menojen summa. Kuntatalouden hintaindeksissä tavaroiden ja palvelujen hintaan sisältyy arvonlisävero. Tehtäväluokittaisissa indekseissä ovat mukana sisäiset vuokrat. Kokonaisindeksissä sisäisiä vuokria ei ole mukana. Investoinneista ovat mukana vain maanostot.

Menolajien hintakehitystä seurataan Tilastokeskuksen tuottamalla palkka-, hinta- ja kustannusindekseillä. Valmiiden indeksien lisäksi kerätään hinta- ja tariffitietoja mm. sosiaalivakuutusmaksuista, työeläkeindekseistä ja koroista.

JMHI -järjestelmän laadintaa ja uudistamista on selvitetty seuraavissa muistioissa: TK, Julkisten menojen hintaindeksit 1977=100, Käyttäjäopas, Muistio No 94, 21.6.1984; TK, Katsauksia 1997/5, Julkisten menojen hintaindeksi 1995=100, Helsinki 1997; TK, Menetelmäseloste, Julkisten menojen hintaindeksi

2000=100, lokakuu 2004 pdf. TK, Menetelmäseloste, Julkisten menojen hintaindeksi 2005=100, kuntatalous, valtiontalous sekä kuntien peruspalvelujen hintaindeksi (Kuphi).

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Indeksi kuvaa kattavasti julkisten menojen hintakehitystä. Tilastokeskuksen tuottamista palkka-, hinta- tai kustannusindekseistä on etsitty jokaiselle menolajille sitä luotettavasti kuvaavat indeksit. Monet indekseistä voivat olla epätarkkoja mittareita tietyillä aloilla, esimerkiksi investointikustannuksien mittaamisessa. Sen sijaan palkkaindeksien tiedot ovat varsin käyttökelpoisia. Näin saadaan hyvä kuva julkisten menojen kustannustasosta kunakin ajankohtana.

Julkisten menojen hintaindeksin laskemisessa käytetään pitkälti hyväksi Tilastokeskuksen tuottamia palkka-, hinta- ja kustannusindeksejä. Eniten indeksisarjoja poimitaan ansiotasoindeksistä, joka julkaistaan ennakkollisena. Ansiotasoindeksin ennakkollisuuden vuoksi myös julkisten menojen hintaindeksi on ennakkollinen. Pisteluvut tarkentuvat vuoden mittaan siten, että lopulliset tiedot julkistetaan pääsääntöisesti seuraavan vuoden toisen vuosineljänneksen julkistamisen yhteydessä. Vuosimuutosten tarkentuminen aikavälillä 2009–2011 on ollut keskimäärin 0,1 prosenttiyksikköä niin valtiontalouden ja kuntatalouden hintaindeksien kuin peruspalvelujen hintaindeksinkin (KUPHI) kohdalla.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Indeksit lasketaan neljännesvuosittain. Ne julkaistaan ennakkollisina tilaston kotisivulla ansiotasoindeksin valmistuttua n. 7 viikkoa neljänneksen päätyttyä. Indeksit ovat ennakkollisia kunnes ansiotasoindeksin tiedot ovat lopullisia.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Julkisten menojen hintaindeksin pisteluvut julkaistaan Pdf -julkaisuna tilaston omilla kotisivuilla. Aikasarjatiedot julkaistaan Tilastokeskuksen tilastotietojen itsepalvelujärjestelmässä (StatFin). Kaikki edellä mainitut palvelut ovat maksuttomia.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilaston kotisivuilla on laskettu joistakin pääryhmistä pitkän ajan indeksisarjoja vuodesta 1975 lähtien. Vanhojen indeksien pistelukuja on jatkettu (ketjutettu) aina uusimman julkisten menojen hintaindeksin muutoksia vastaavaksi.

7. Dokumentointi

Julkisten menojen hintaindekseihin liittyvää dokumentointia on saatavissa tilaston kotisivulta sekä indeksiä tuottavasta Tilastokeskuksen yksiköstä.

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Hinnat ja kustannukset 2014

Lisätietoja

Pentti Wanhatalo 029 551 2685

Anne Piistari 029 551 3487

Vastaava tilastojohtaja:

Leena Storgårds

kui.tilastokeskus@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Julkisten menojen hintaindeksi 2005=100. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-4505 (pdf)